

III

(Akty przygotowawcze)

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

438. SESJI PLENARNEJ W DNIACH 26-27 WRZEŚNIA 2007 R.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie zielonej księgi w sprawie poprawy skuteczności wykonywania orzeczeń w Unii Europejskiej: zajmowanie rachunków bankowych

COM(2006) 618 wersja ostateczna

(2008/C 10/02)

Dnia 24 października 2006 r., Komisja Europejska, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 18 lipca 2007 r. Sprawozdawcą był Jorge PEGADO LIZ.

Na 438. sesji plenarnej w dniach 26-27 września 2007 r. (posiedzenie z 26 września 2007 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 131 do 1 — 6 osób wstrzymało się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Streszczenie

1.1 W następstwie szeregu inicjatyw mających na celu ustanowienie europejskiego obszaru sądowego, publikując omawianą zieloną księgę Komisja rozpoczyna konsultacje na temat ewentualnego utworzenia wspólnotowego instrumentu prawnego, który zapewniłby skuteczniejszą egzekucję roszczeń pieniężnych poprzez zagwarantowanie, że środki pieniężne znajdujące się na rachunkach bankowych dłużnika we wszystkich państwach członkowskich będą zamrażane na początku postępowania.

1.2 Z treści omawianej zielonej księgi — której nie należy rozpatrywać bez lektury i analizy załączonego do niej dokumentu roboczego ⁽¹⁾ oraz zleconego opracowania, służącego jej za podstawę — wynika (pomimo pewnej niespójności pojęciowej w określeniu przedmiotowego i podmiotowego zakresu środka oraz niedoskonałego tłumaczenia na niektóre języki), że Komisja planuje złożyć wniosek w sprawie rozporządzenia, o charakterze fakultatywnym, określającego system prawny w zakresie europejskiego nakazu zajęcia w formie zapobiegawczego zajęcia rachunków bankowych, bez względu na rodzaj długu i status zaangażowanych stron.

1.3 Nie przeprowadzono oceny oddziaływania takiego środka, a w porównawczych analizach prawa, na których dokument się opiera, uwzględniono jedynie 15 z 27 państw członkowskich UE. Chociaż Komitet podziela obawy Komisji, w zaistniałych okolicznościach jest on zdania, że nie dowiedziono w dostatecznym stopniu potrzeby wprowadzenia takiego środka z punktu widzenia zasad pomocniczości i proporcjonalności; być może zbliżony rezultat można by osiągnąć w zadowalający sposób po prostu poprzez zmianę dwóch przepisów rozporządzenia Bruksela I.

⁽¹⁾ SEC(2006) 1341.

1.4 Komitet nie znajduje również żadnego logicznego uzasadnienia dla ograniczenia zakresu tego rodzaju inicjatywy do zapobiegawczego zajmowania środków pieniężnych zdeponowanych na rachunkach bankowych; Komitet proponuje rozszerzenie jej zakresu o pozostały majątek ruchomy dłużnika oraz, po wprowadzeniu koniecznych zmian, o zajęcie rachunku bankowego po uzyskaniu tytułu egzekucyjnego. Zdaniem Komitetu, konieczne jest ponadto zadbanie, aby środkowi temu towarzyszyła jednocześnie inicjatywa dotycząca przejrzystości rachunków bankowych, obowiązku informacyjnego oraz stosownych zasad ochrony danych i zachowania poufności.

1.5 Jeżeli wprowadzenie takiego środka zostanie uznane za niezbędne, Komitet zgadza się z Komisją co do tego, że stosownym instrumentem będzie rozporządzenie o charakterze fakultatywnym w sprawie zamrażania rachunków bankowych dłużnika w państwach członkowskich innych niż państwo, w którym wierzyciel mieszka lub ma siedzibę firmy.

1.6 W związku z tym, chcąc w pełni zastosować się do wniosku Komisji o wydanie opinii, Komitet przedstawia szczegółowy zestaw zaleceń o charakterze techniczno-prawnym określających system, który w przypadku tej inicjatywy jest z jego punktu widzenia najwłaściwszy, a w szczególności dotyczących: właściwości sądu, warunków wydania nakazu, ograniczeń co do wysokości kwot podlegających zajęciu, zwolnień, gwarancji ochrony dłużnika oraz osób trzecich będących posiadaczami rachunków wspólnych — w przypadku których odpowiedzialność spoczywa na nich w równym stopniu lub rachunków, w przypadku których zakres odpowiedzialności ma charakter proporcjonalny — odwołań i terminów, zasad dotyczących kosztów prawnych, obowiązków i zakresu odpowiedzialności banków, w których utrzymywane są dane rachunki, oraz zasad krajowego i międzynarodowego prawa prywatnego, które również mogą mieć zastosowanie.

2. Istota zielonej księgi

2.1 Publikując omawianą zieloną księgę, Komisja rozpoczyna konsultacje z udziałem zainteresowanych stron na temat sposobów skuteczniejszej egzekucji roszczeń pieniężnych. Jako możliwe rozwiązanie proponuje utworzenie europejskiego systemu zajmowania rachunków bankowych.

2.2 Komisja otwiera swój dokument wskazaniem istniejących problemów dotyczących egzekucji wyroków w postępowaniach cywilnych prowadzonych w ramach „europejskiego obszaru sądowego”, które wynikają ze zróżnicowania krajowych zasad w tym zakresie, i przyznaje, że rozporządzenie (WE) 44/2001 (Bruksela I) ⁽²⁾ „nie przewiduje, by środki zabezpieczające, takie jak zajęcie rachunku bankowego w drodze orzeczenia wydanego w postępowaniu *ex parte*, można było uznawać i stosować w państwie członkowskim innym niż to, w którym je orzeczono”.

2.3 Zdaniem Komisji wada ta mogłaby zakłócić konkurencję między przedsiębiorstwami wskutek zależności od skuteczności systemów sądowych krajów, w których przedsiębiorstwa te prowadzą swoją działalność; mogłoby to zatem przeszkodzić w prawidłowym funkcjonowaniu rynku wewnętrznego, które wymaga jednakowej skuteczności i tempa windykacji roszczeń pieniężnych.

2.4 Komisja proponuje zatem ustanowienie „europejskiego nakazu zajęcia rachunków bankowych, który pozwoliłby wierzycielowi zabezpieczyć kwotę należności lub wartość roszczenia poprzez uniemożliwienie wycofania lub przeniesienia środków zdeponowanych na jednym lub kilku rachunkach bankowych dłużnika na terytorium Unii Europejskiej” i prezentuje szczegółową analizę możliwych ram prawnych w tym zakresie, których założenia przedstawia w formie 23 pytań.

3. Kontekst inicjatywy

3.1 Inicjatywa ta dobrze wpisuje się w zestaw środków o szerszym zakresie, które Komisja przyjęła w godnym pochwały celu utworzenia europejskiego obszaru sądowego zapewniającego wsparcie prawne dla

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Bruksela I), Dz.U. L 12 z 16.1.2001. Opinia EKES-u w tej sprawie została sporządzona przez Henriego Malosse'a (CES 233/2000, 1 marca 2000 r., Dz.U. C 117 z 26.4.2000).

procesu urzeczywistniania rynku wewnętrznego ⁽³⁾, w szczególności w następstwie zmiany konwencji brukselskiej w rozporządzenie wspólnotowe ⁽⁴⁾ oraz rozporządzenia ustanawiającego Europejski Tytuł Egzekucyjny ⁽⁵⁾.

3.2 Jest sporo prawdy w praktycznych uwagach Komisji na temat problemów dotyczących egzekucji wyroków w poszczególnych krajach Europy oraz różnic w przepisach dotyczących tych wyroków, które wynikają z braku harmonizacji procesu egzekucji na szczeblu Unii Europejskiej, co pociąga za sobą konsekwencje, na które Komisja słusznie zwróciła uwagę ⁽⁶⁾. Należy również stwierdzić, że konsekwencje te będą jeszcze poważniejsze w związku z niedawnym przystąpieniem do UE 12 nowych państw członkowskich. W omawianej zielonej księdze Komisja pomija jednak niezbędną analizę swojej inicjatywy w świetle zasad pomocniczości i proporcjonalności.

3.3 Nie wykazano tam ponadto, że tego samego rezultatu lub rezultatu o zbliżonym efekcie nie można by osiągnąć w prosty sposób przez zmianę jednego czy dwóch przepisów rozporządzenia Bruksela I (w szczególności art. 31 i 47) ⁽⁷⁾, co rozszerzyłoby jego zakres, a zarazem pozwoliło na zachowanie istniejącego systemu. Przyniosłoby to wyraźne korzyści pod względem uproszczenia.

⁽³⁾ Obejmują one m.in.:

- komunikat Komisji „Plan działań w zakresie dostępu konsumentów do wymiaru sprawiedliwości i rozstrzygnięcia sporów konsumenckich na rynku wewnętrznym”, 14 lutego 1996 r. (COM(96) 13 wersja ostateczna);
- komunikat Komisji „Na rzecz usprawnienia skuteczności otrzymywania i wykonywania wyroków w Unii Europejskiej” (COM(97) 609 wersja ostateczna, Dz.U. C 33 z 31.1.1998);
- zieloną księgę w sprawie dostępu konsumentów do wymiaru sprawiedliwości i rozstrzygnięcia sporów konsumenckich na jednolitym rynku (COM(93) 576 wersja ostateczna);
- zieloną księgę w sprawie alternatywnych sposobów rozstrzygnięcia sporów w prawie cywilnym i handlowym (COM(2002) 196 wersja ostateczna z dnia 19.4.2002 r.);
- zalecenie Komisji z dnia 12 maja 1995 r. w sprawie terminów płatności w transakcjach handlowych oraz związany z nim komunikat Komisji, opublikowane odpowiednio w Dz.U. L 127 z 10.6.1995 i Dz.U. C 144 z 10.6.1995;
- dyrektywę 98/27/WE z dnia 19 maja 1998 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów opublikowaną w Dz.U. L 166 z 11.6.1998;
- dyrektywę 2000/35/WE z 29 czerwca 2000 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych opublikowaną w Dz.U. L 200 z 8.8.2000;
- rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Bruksela I), opublikowane w Dz.U. L 12 z 16.1.2001. Sprawozdawcą opinii EKES-u na ten temat był Henri Malosse (CES 233/2000, 1 marca 2000 r., Dz.U. C 117 z 26.4.2000);
- rozporządzenie (WE) nr 805/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych, opublikowane w Dz.U. L 143 z 30.4.2004. Sprawozdawcą opinii EKES-u na ten temat był Guido Ravoet (CESE 1348/2002, 11 grudnia 2002 r., Dz.U. C 85 z 8.4.2003);
- rozporządzenie Rady (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych, opublikowane w Dz.U. L 174 z 27.6.2001. Sprawozdawcą opinii EKES-u na ten temat był Bernardo Hernández Bataller (CESE 228/2001, 28 lutego 2001 r., Dz.U. C 139 z 11.5.2001);
- program działań na rzecz realizacji zasady wzajemnego uznawania decyzji wydanych w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. C 12 z 15.1.2001);
- rozporządzenie Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz.U. L 160 z 30.6.2000). Sprawozdawcą opinii EKES-u na ten temat był Guido Ravoet (CESE 79/2001, 26 stycznia 2001 r., Dz.U. C 75 z 15.3.2000);
- rozporządzenie Rady (WE) nr 1347/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej za dzieci obojga małżonków, *idem*. Sprawozdawcą opinii EKES-u na ten temat był Paolo Braghin (CES 940/1999 z 20 października 1999 r., Dz.U. C 368 z 20.12.1999);
- rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie doręczania w państwach członkowskich sądowych i pozasądowych dokumentów w sprawach cywilnych i handlowych, *idem*. Sprawozdawcą opinii EKES-u na ten temat był Bernardo Hernández Bataller (CES 947/1999, 21 października 1999 r., Dz.U. C 368 z 20.12.1999);
- decyzję Rady z dnia 28 maja 2001 r. ustanawiającą Europejską Sieć Sądową w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. L 174 z 27.6.2001). Sprawozdawcą opinii EKES-u na ten temat był Daniel Retureau (CESE 227/2001, 28 lutego 2001 r., Dz.U. C 139 z 11.5.2001);
- rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 z 12 grudnia 2006 r. (Dz.U. L 399, z 30.12.2006) ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty. Sprawozdawcą opinii EKES-u w sprawie wniosku dotyczącego tego rozporządzenia (COM(2004) 173 wersja ostateczna z 19.3.2004) był Jorge Pegado Liz (CESE 133/2005 z 22.2.2005, Dz.U. C 221 z 8.9.2005);
- wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń (COM(2005) 87 wersja ostateczna z 15.3.2005). Sprawozdawcą opinii EKES-u na ten temat był Jorge Pegado Liz (CESE 243/2006 z 14.2.2006).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z 22.12.2000. Sprawozdawcą opinii EKES-u na ten temat był Henri Malosse (Dz.U. C 117 z 26.4.2000).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie (WE) nr 805/2004 z dnia 21.4.2004 r. oparte na wniosku COM(2002) 159 wersja ostateczna z dnia 27.8.2002 r., w sprawie którego EKES wydał opinię CESE 1348/2002 z dnia 11 grudnia 2002 r., sprawozdawca: Guido Ravoet (Dz.U. C 85 z 8.4.2003).

⁽⁶⁾ W szczególności w swoim komunikacie „Na rzecz usprawnienia skuteczności otrzymywania i wykonywania wyroków w Unii Europejskiej” (Dz.U. C 33 z 31.1.1998).

⁽⁷⁾ Te dwa artykuły są bardzo obszerne, w związku z czym konieczne okazuje się zastosowanie wykładni pochodzącej z orzecznictwa sądowego, a mianowicie ze sprawy Denilauera (Wyrok C-125/79, z dnia 21.5.1980 r., zbiory orzecznictwa ETS, s. 1553), w odniesieniu do art. 31. Zagadnienia związane z limitem czasu, mechanizmami egzekucyjnymi, warunkami proceduralnymi (potrzeba udowodnienia *fumus boni iuris* i *periculum in mora*), środkami lub gwarancjami obrony oraz kwotami podlegającymi zajęciu lub zwolnieniu od zajęcia mogłyby stać się przedmiotem dwóch wspomnianych artykułów, rozszerzając w ten sposób ich zakres zastosowania i wypełniając tym samym cele zawarte we wniosku Komisji.

3.4 Ponadto Komisja także nie przeprowadziła jeszcze wstępnej oceny oddziaływania, w której należy uwzględnić nie tylko 15 państw członkowskich, których sytuacja została przeanalizowana w opracowaniu, na podstawie którego powstała zielona księga⁽⁸⁾, ale wszystkie obecne państwa członkowskie. Musi jej towarzyszyć prawidłowa ocena środków mających na celu zwiększenie przejrzystości w odniesieniu do majątku dłużników oraz do niezbędnego dostępu do informacji dotyczących ich rachunków bankowych, bez uszczerbku dla należytej ochrony tajemnicy bankowej, ponieważ tylko uwzględnwszy wszystkie te czynniki można dokonać prawidłowej oceny inicjatywy pod względem (a) potrzeby jej istnienia, (b) jej zakresu i (c) jej przesłanek.

4. Uwagi ogólne

4.1 Komitet sklasyfikował swoje uwagi w dwóch kategoriach:

- a) uwagi ogólne na temat zasadniczych kwestii dotyczących charakteru i zakresu przepisu oraz
- b) uwagi szczegółowe dotyczące kwestii proceduralnych.

4.2 *Kwestia wstępna: terminy i pojęcia*

4.2.1 Ponieważ możliwe jest, że następstwem zielonej księgi będzie instrument prawny (prawdopodobnie w formie rozporządzenia wspólnotowego), terminy użyte do określenia pojęć, które będą definiować charakter powstałego w ten sposób porządku proceduralnego, muszą być możliwie ścisłe oraz precyzyjne pod względem techniczno-prawnym w każdym z języków wspólnotowych.

4.2.2 Obecnie w co najmniej pięciu wersjach językowych⁽⁹⁾ terminy stosowane przez Komisję do określenia typużądanego środka zapobiegawczego, są wieloznaczne i niekoniecznie równoważne; może to doprowadzić do niejasności pod względem techniczno-prawnym co do prawnego charakteru przepisu. Komisja powinna zatem jak najszybciej poprawić tłumaczenia, aby uniknąć niejasności wynikających jedynie z użycia nieodpowiedniej terminologii⁽¹⁰⁾.

⁽⁸⁾ W celu pełniejszego zrozumienia treści zielonej księgi należy wziąć pod uwagę nie tylko dokument roboczy Komisji (SEC(2006) 1341) z dnia 24.10.2006 r., ale także opracowanie nr JAI/A3/2002/02 w wersji zaktualizowanej z dnia 18.2.2004 r., sporządzone przez prof. dr Burkharda Hessa, dyrektora Instytutu Międzynarodowego Prawa Porównawczego i Prywatnego na Uniwersytecie w Heidelbergu, które znajduje się pod adresem: http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

⁽⁹⁾ W tych, które najlepiej zna sprawozdawca. Niestety, pozostałe 15 języków nie jest dla niego zrozumiałe.

⁽¹⁰⁾ Angielski termin „attachment” jest wieloznaczny nawet w swoim znaczeniu techniczno-prawnym, ponieważ mógłby odnosić się do tego, co po portugalsku nazywa się „penhora” lub „arresto”. Nawet w języku angielskim, biorąc pod uwagę prawny charakter środka, lepiej byłoby użyć terminu „arrestment” lub „freezing order”, tak aby dokonać rozróżnienia od pojęcia „garnishment”. Ponadto tylko włoskie tłumaczenie — „sequestro conservativo” — prawidłowo oddaje zapobiegawczy i ograniczający charakter środka. Francuski termin „saisie” wraz z dodatkowym objaśnieniem, że może być „wydany przez sąd w postępowaniu uproszczonym” spełnia wymagania. Hiszpański termin „embargo” wydaje się nieodpowiedni do wyrażenia celu środka. **W języku portugalskim użycie słowa „penhora” jest jednak całkowicie błędne i słowo to powinno zostać zastąpione słowem „arresto”.**

4.2.3 Na podstawie analizy proponowanych warunków (potrzeba udowodnienia *fumus boni iuris* i *periculum in mora*) i celu (zamrożenie lub zablokowanie środków zdeponowanych na rachunkach bankowych do czasu prawomocnego wyroku i egzekucji w postępowaniu cywilnym w celu odzyskania środków pieniężnych — oczywiście środków o charakterze cywilnym lub handlowym, a nie wynikających z postępowania karnego) wydaje się zasadne uznanie, że jest to **nakaz zabezpieczający w formie zajęcia zapobiegawczego**.

4.3 *Zakres zastosowania środka*⁽¹¹⁾

4.3.1 Komitet ma ponadto wątpliwości co do ograniczenia zakresu środka zabezpieczającego do „rachunków bankowych”.

4.3.2 Zajęcie aktywów pieniężnych, co z konieczności musi być pojęciem o szerokim zakresie, powinno mieć zastosowanie do wszystkich aktywów dłużnika do wysokości kwoty podlegającej zajęciu na mocy nakazu. Celem środka zabezpieczającego takiego jak zaproponowany mogłoby być zajęcie innych aktywów dłużnika mogących podlegać zajęciu, w tym papierów wartościowych, akcji, obligacji oraz pozostałych praw i roszczeń względem osób trzecich, a nie tylko pieniędzy zdeponowanych na rachunkach bankowych czy w innych instytucjach finansowych. Nie ma powodów, aby zakładać, że zbyt skomplikowane byłoby rozszerzenie zakresu środka w taki sposób, aby objął on w końcu majątek ruchomy, który nie podlega rejestracji, oraz roszczenia pieniężne dłużnika (w tym akcje, obligacje, przychody z tytułu najmu i inne, pożyczki udzielone osobom trzecim itp.), czyli majątek ruchomy bezpośrednio powiązany z rachunkiem bankowym.

4.3.3 Ponadto wydaje się, że brak jest uzasadnienia dla ograniczania zakresu instrumentu wspólnotowego do zapobiegawczego zajęcia rachunków bankowych. Po wprowadzeniu koniecznych zmian mógłby on zostać z pożytkiem tak rozszerzony, by objął zajęcie wymienionych aktywów po uzyskaniu tytułu egzekucyjnego, zwłaszcza że te same trudności dotyczące zajmowania i znikania aktywów (stanowiące uzasadnienie dla tego środka) tak samo mogą mieć miejsce w tej sytuacji.

4.3.4 Komisja powinna zatem właściwie ocenić i uzasadnić wartość oraz koszt tego środka, którego zakres ograniczony jest wyłącznie do zapobiegawczego zajęcia środków pieniężnych znajdujących się na rachunkach bankowych dłużnika.

4.4 *Termin złożenia wniosku o nakaz zajęcia*

4.4.1 Kwestia terminu złożenia wniosku o nakaz zabezpieczający rozwiązuje się automatycznie ze względu na jego omówiony już szczególnie charakter. Zgodnie z najlepszymi rozwiązaniami prawnymi, ubieganie się o nakaz zabezpieczający powinno być możliwe w dowolnym momencie procedury prawnej, z którą jest związany, a w szczególności przed wniesieniem powództwa głównego, jako procedura przygotowawcza i zapobiegawcza, ponieważ na tym właśnie etapie ma on najbardziej praktyczne zastosowanie.

⁽¹¹⁾ Zdaniem Komitetu powinien on być ograniczony do długów natury cywilnej i handlowej.

4.4.2 Naturalnie należy uwzględnić oczywiste szczególne cechy systemu prawnego, w zależności od tego, czy środek zabezpieczający zostaje zastosowany przed wniesieniem powództwa głównego, czy też po otrzymaniu decyzji potwierdzającej roszczenie, przed rozpoczęciem lub w trakcie postępowania egzekucyjnego, bądź też od tego, czy wniesiono apelację od wyroku wydanego w sądzie pierwszej instancji lub wreszcie od sytuacji, w której prawo do egzekucji nie przybiera formy nakazu (pismo, weksel własny, czek lub inny nadający się do wykonania dokument).

4.5 Właściwość sądu

4.5.1 Do pewnego stopnia za sprawą powyższego rozwiązuje się również problem właściwości sądu do rozpatrywania i wydawania nakazu zabezpieczającego. Sądem właściwym jest naturalnie sąd, który odpowiada za prowadzenie sprawy głównej od momentu rozpoczęcia postępowania lub egzekucji.

4.5.2 Jednak w sytuacji, gdy wniesiono o nakaz **przed** wszczęciem postępowania/egzekucji, sąd kraju, w którym znajdują się rachunki bankowe, **również** powinien posiadać właściwość. W tym przypadku należy jednak zadbać o to, aby z chwilą wniesienia powództwa głównego lub powództwa o egzekucję odpowiedzialność za nakaz zabezpieczający, który został już wydany, przeszła na sąd, który jest właściwy do orzekania w sprawie głównej. Sąd ten powinien zaakceptować to bez przeprowadzania procedury uznawania nawet w sytuacji, gdy podlega on jurysdykcji innego państwa ⁽¹²⁾.

4.6 Warunki wydania nakazu

4.6.1 Istnieje również nieodłączna potrzeba zagwarantowania, aby zostały spełnione **warunki**, które Komisja bardzo trafnie określa w punkcie 3.2 zielonej księgi, a mianowicie *fumus boni iuris* i *periculum in mora*. Jednakże w przypadku, gdy wydano już nakaz sądowy lub udzielono innego rodzaju prawa do egzekucji, wymagany będzie jedynie dowód *periculum in mora*, czyli pilnej potrzeby wydania nakazu zajęcia.

4.6.2 Kolejnym warunkiem przyjęcia wniosku o wydanie nakazu mógłby być dowód na to, że wierzyciel podjął odpowiednie starania w celu odzyskania długu za zgodą dłużnika, za pomocą środków pozasądowych.

4.6.3 Jeżeli nakaz ma być skuteczny, niezbędny jest brak wymogu **uprzedniego przesłuchania** dłużnika. Mogłoby to jednak iść w parze z **dostarczeniem kaucji ustalonej przez sędziego** w wysokości wystarczającej do pokrycia strat lub szkód w przypadku ewentualnego oddalenia środka w postępowaniu głównym lub odwoławczym (o ile nie ma to skutków zawieszających), pod warunkiem że nakaz został wydany przed zaistnieniem lub uzyskaniem ostatecznego wyroku.

4.7 Kwota podlegająca zabezpieczeniu i zwolnienia

4.7.1 Kwota, która ma zostać zabezpieczona nakazem, nie może przekraczać kwoty, która rzekomo była należna i nie została spłacona, powiększonej o koszty z tytułu odsetek za

zwłokę (umownych bądź ustawowych) poniesione do momentu wniesienia o tytuł egzekucyjny.

4.7.2 W kontekście postępowań zapobiegawczych, które z konieczności są tymczasowe, oraz z uwagi na poważny charakter zamrażania środków na rachunkach bankowych, Komitet nie uważa za zasadne uwzględniania w nim innych kwot, zwłaszcza w celu pokrycia przyszłych płatności odsetek, honorariów adwokackich, kosztów prawnych, bankowych itp.

4.7.3 Komitet ma świadomość, że wprowadzenie tego rodzaju systemu mogłoby spowodować powstanie dodatkowych kosztów dla banków. Niemniej jednak nie uważa za zasadne, aby uwzględniać te koszty w kwotach, które mają być zamrożone na rachunkach bankowych posiadanych przez rzekomego dłużnika. Ustalenia dotyczące opłat bankowych oraz odzyskiwania ich od wierzycieli stosujących tę procedurę powinny zostać pozostawione ustawodawstwu krajowemu. Opłaty te powinny być doliczane przy rozliczaniu kosztów sądowych, które są określane w końcowej fazie procedury.

4.7.4 W instrumencie wspólnotowym należy również ustanowić kryteria określania zwolnień z egzekucji, tak aby umożliwić dłużnikowi (o ile dłużnik jest osobą fizyczną) zaspokojenie podstawowych potrzeb swoich i swojej rodziny, co mogłoby być zagrożone przez tytuł egzekucyjny.

4.7.5 Po egzekucji nakazu zabezpieczającego bank powinien poinformować sąd o wszelkich ograniczeniach dotyczących wykonania nakazu zajęcia, uzależnionych od charakteru rachunku bankowego dłużnika (rachunek rozliczeniowy, rachunek oszczędnościowy, rachunek hipoteczny itp.), charakteru wpływających na ten rachunek przychodów lub zarobków (wynagrodzeń, honorariów, wynagrodzeń za pracę wykonywaną w imieniu innej osoby, przychodów z tytułu najmu i innych, emerytur i rent, zasiłków itp.) oraz charakteru wydatków związanych z rachunkiem (kredyt hipoteczny, leasing samochodu, czynsz, kredyt konsumencki, utrzymanie rodziny itp.) zgodnie z prawem kraju, w którym znajduje się konto bankowe i w zależności od posiadania przez bank takich informacji.

4.8 Rachunki osób trzecich

4.8.1 Z tych samych względów wydaje się, że brak jest uzasadnienia dla takiego rozszerzenia zakresu nakazu zabezpieczającego, by objął on rachunki bankowe utrzymywane w imieniu osób trzecich. W sytuacji, gdy nie można precyzyjnie określić części środków należącej do dłużnika, należy założyć, że części należące do posiadaczy rachunku są równe.

4.8.2 Jest również rzeczą nie do przyjęcia, aby w celu uzyskania tej samej kwoty zajmowano kilka rachunków, chociaż należy przyznać, że brak jest prostego rozwiązania w sytuacji, gdy rachunki utrzymywane są w różnych krajach. Mogłoby się zdarzyć, że o wydanie nakazu zwrócono by się do wszystkich sądów właściwych nieświadomych tego, że o ten sam nakaz wniesiono w innym miejscu. Problem będzie się utrzymywał do czasu, aż wszystkimi postępowaniami będzie kierował centralnie jeden sąd, właściwy do rozpoznania sprawy głównej.

⁽¹²⁾ Zob. Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 17 listopada 1998 r. w sprawie Van Udem Maritime BV, Sprawa C-391/95 (Zbiory orzecznictwa Trybunału Europejskiego 1998 Strona I-07091).

4.8.3 Wydaje się zatem słuszne, aby do inicjatywy tej dołączyć wyraźny **obowiązek dostarczania informacji** nakładany na stronę ubiegającą się o zajęcie oraz na banki podlegające nakazowi zabezpieczającemu, a także obowiązek współpracy banków i sądów w różnych państwach członkowskich przy pełnym poszanowaniu zasad zachowania poufności, ochrony danych oraz tajemnicy bankowej, jak słusznie stwierdzono w opracowaniu stanowiącym podstawę zielonej księgi.

4.8.4 Można by przykładowo ustalić, aby zajmowane kwoty były pomniejszane *ex post* w krótkim, wymagającym jeszcze określenia terminie po uzyskaniu informacji z różnych banków — o ile zaangażowany jest więcej niż jeden bank.

4.9 Gwarancje ochrony dłużnika

4.9.1 Bardzo istotne jest zagwarantowanie ochrony dłużnika zapewniającej mu **środki do zakwestionowania tytułu egzekucyjnego w rozsądnym terminie**, czyli np. nie krótszym niż 20 dni kalendarzowych, w celu wykazania:

- a) częściowego lub całkowitego braku długu;
- b) braku *periculum in mora*;
- c) że zajęta kwota jest nieprawidłowa;
- d) że środek zagraża zaspokojeniu podstawowych potrzeb dłużnika lub jego rodziny (w przypadku osoby fizycznej).

4.9.2 W tym celu należy ustanowić, aby dłużnik był powiadamiany przez sąd właściwy w chwili, gdy uzyska on pewność, że, w następstwie nakazu przekazanego bankowi, na rachunku dłużnika zablokowano wystarczające środki do zajęcia rachunku w wysokości rzekomo należnej kwoty lub aż do momentu jej osiągnięcia. Bank powinien udzielić dłużnikowi takiej samej informacji, gdy tylko rachunek zostanie zamrożony, na warunkach określonych przez sąd.

4.9.3 Instrument wspólnotowy powinien również określać **środki obrony oraz podstawy lub przesłanki do wniesienia sprzeciwu/odwołania**, ujednolicając je na szczeblu Wspólnoty, aby zapewnić równe traktowanie przypadków we wszystkich właściwych jurysdykcjach oraz identyczność środków obrony. Ważną kwestią będzie określenie charakteru odwołania (czy będzie miało ono charakter zawieszający, czy też nie) oraz sądu, który jest właściwy do orzekania w sprawie w przypadku, gdy sąd wydający nakaz oraz sąd rozpoznający powództwo główne podlegają różnym jurysdykcjom krajowym.

4.9.4 Ważne jest także, aby został określony **limit czasu** na wniesienie roszczenia głównego lub wniosku o egzekucję liczony od dnia, w którym powiadomiono wierzyciela o wykonaniu nakazu. Komitet jest zdania, że termin 60 dni kalendarzowych byłby odpowiedni bez względu na wyrok, mocą którego wydano nakaz zabezpieczający.

4.10 Instrument wspólnotowy i jego charakter

4.10.1 W zielonej księdze Komisja nie wypowiada się jasno co do tego, jaki instrument prawny zamierza wykorzystać do

realizacji swojej inicjatywy. Mając na uwadze pożądane cele i chcąc zagwarantować, aby procedury były takie same w poszczególnych państwach członkowskich, EKES jest zdania, że instrument ten powinien przyjąć postać **rozporządzenia**, które ma już zresztą zastosowanie w przypadku innych podobnych instrumentów dotyczących europejskiego obszaru sądowego.

4.10.2 Inna, ale ściśle związana kwestia dotyczy jego zakresu. Jeżeli środek zostanie uznany za konieczny, Komisja mogłaby — tak jak w przypadku innych, identycznych instrumentów — zadecydować, aby omawiana procedura miała zastosowanie wyłącznie do spraw o charakterze transgranicznym i nadać jej charakter **fakultatywny** („28. system prawny”), umożliwiając wierzycielom wybór pomiędzy zharmonizowanym instrumentem wspólnotowym a dotychczasową możliwością zastosowania odpowiednich przepisów międzynarodowego prawa prywatnego.

4.11 Koszty

EKES proponuje, aby zasady odnoszące się do kwestii kosztów tej procedury były zgodne z zasadami określonymi już w art. 7 rozporządzenia (WE) nr 805/2004 z uwzględnieniem wszelkich koniecznych zmian ⁽¹³⁾.

5. Uwagi szczegółowe

5.1 W odniesieniu do kwestii czysto formalnych, Komitet zgadza się co do tego, że procedura egzekucyjna powinna zostać zniesiona w przypadku wyroku, na mocy którego wydano nakaz zabezpieczający, bez względu na to, który sąd jest właściwy.

5.2 Komitet jest również zdania, że zasady dotyczące powiadamiania banku i domniemanego dłużnika przez sąd nie powinny pociągać za sobą niepotrzebnych formalności, o ile zasady te zapewniają autentyczność aktu i tożsamość dłużnika. Właściwe wydają się tu zasady określone już w rozporządzeniu (WE) nr 1348/2000 ⁽¹⁴⁾. Identyfikacja rachunków mających podlegać zajęciu powinna być jak najdokładniejsza, aby uniknąć ogólnego nakazu zajęcia.

5.3 Komitet jest również zdania, że nakaz wydany przez sąd powinien zostać wykonany przez bank na warunkach określonych przez sąd, przy czym bank powinien zadbać o bezpieczeństwo wszelkich zgodnych z prawem operacji, które były już w toku, tj. uprzednich zobowiązań gwarantowanych pismem, wekslem lub czekiem, a także zobowiązań wobec uprzywilejowanych dłużników, takich jak państwo, system ubezpieczeń społecznych czy pracownicy. We wszystkich przypadkach bank powinien ponosić odpowiedzialność za stan konta w dniu otrzymania nakazu zajęcia oraz zadbać, aby konto zostało zamrożone automatycznie w chwili nadejścia nakazu, nawet poza godzinami pracy banku, drogą elektroniczną. Bank powinien ponosić odpowiedzialność w przypadku zaniedbania przejawiającego się zniknięciem kwot przeniesionych po nadejściu nakazu.

⁽¹³⁾ Art. 7 stanowi, że: „W przypadku gdy orzeczenie zawiera wykonalną decyzję w sprawie kwoty kosztów związanych z postępowaniem sądowym, w tym odsetek, należy nadać mu zaświadczenie Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego także w odniesieniu do kosztów, chyba że dłużnik wyraźnie sprzeciwił się obowiązkowi poniesienia tych kosztów w toku postępowania sądowego, zgodnie z przepisami prawa państwa członkowskiego wydania”.

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1348/2000 z dnia 29.5.2000 r., Dz.U. L 160 z 30.6.2000.

5.4 Komitet zgadza się co do tego, że należy wymagać od banków, aby natychmiastowo informowały sąd za pomocą jakiegokolwiek środka komunikacji, w tym drogą elektroniczną, o sposobie, w jaki zastosowały się do nakazu.

5.5 Prawo wspólnotowe nie powinno określać zasad ustalania kolejności spłaty wierzycieli rywalizujących o ten sam rachunek bankowy. Komitet przychyliła się do zastosowania przepisów ustawodawstwa krajowego.

5.6 Komitet jest zdania, że praktyczny sposób wykonania nakazu powinien być regulowany przez prawo kraju, który posiada w tym zakresie jurysdykcję zgodnie z mającymi zastosowanie ogólnymi zasadami rozstrzygania sporów.

5.7 EKES szczególnie zwraca uwagę Komisji na konieczność ustanowienia mechanizmu tłumaczenia dokumentów związanych z funkcjonowaniem omawianego środka, na podobieństwo ustaleń zawartych w art. 21 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (WE) nr 1896/2006 z 12 grudnia 2006 r.

Bruksela, 26 września 2007 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Dimitris DIMITRIADIS

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie uproszczenia środowiska regulacyjnego w sektorze maszynowym

(2008/C 10/03)

Dnia 8 stycznia 2007 r. wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej Margot WALLSTRÖM oraz Günter VERHEUGEN zwrócili się do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego o opracowanie opinii rozpoznawczej w sprawie *Uproszczenia środowiska regulacyjnego w sektorze maszynowym*.

Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 18 lipca 2007 r. Sprawozdawcą był Edgardo Maria IOZIA.

Na 438. sesji plenarnej w dniach 26-27 września 2007 r. (posiedzenie z 26 września 2007 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 138 do 2 — 3 osoby wstrzymały się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Europejski przemysł maszynowy stanowi wysoce rozwinięty sektor o strategicznym znaczeniu dla gospodarki europejskiej. W 2006 r. branża ta odnotowała ogółem obroty w wysokości kilkuset miliardów euro, wytworzone przez ponad 130 000 przedsiębiorstw eksportujących jedną trzecią produkcji. W Unii Europejskiej przemysł maszynowy i elektromaszynowy zatrudnia ponad 4 miliony pracowników obojga płci o wysokim poziomie wiedzy, którzy wnoszą znaczną wartość dodaną.

1.2 Przemysł maszynowy i elektromaszynowy bardziej niż inne branże może przyczynić się do realizacji celów agendy lizbońskiej poprzez rozwój ustawicznego kształcenia, wymianę doświadczeń i dobrych rozwiązań, utrzymanie najwyższego poziomu zdolności konkurencyjnej oraz zdolności penetracji światowych rynków.

1.3 Komitet popiera inicjatywy Komisji mające na celu wzmocnienie konkurencyjności sektora, udoskonalenie jego ram prawnych dzięki lepszym i skuteczniejszym uregulowaniom, przy uwzględnieniu charakteru tej branży, w której występują dziesiątki tysięcy małych i średnich przedsiębiorstw. Lepsze stanowienie prawa nie oznacza przynajmniej w tym sektorze

rezygnacji ze stanowienia prawa, ale polega na stworzeniu stabilnych i jasnych ram, które ułatwiłyby stosowanie przepisów oraz na obniżeniu jak najbardziej to możliwe kosztów administracyjnych.

1.4 Komitet wyraża zadowolenie ze zlecenia mu przez Komisję tego delikatnego zadania polegającego na określeniu, przy możliwie najszerszej zgodzie, zakresu uproszczenia aktualnych przepisów wspólnotowych, wzorem działań, które inspirowały organy legislacyjne do pracy nad uproszczeniem i poprawą prawodawstwa.

1.5 Komitet przyjmuje do wiadomości fakt, że obecnie prowadzonych jest wiele inicjatyw legislacyjnych dotyczących tego sektora, co wymaga pogodzenia różnych wchodzących w grę interesów o charakterze gospodarczym, społecznym i ekologicznym. Urzeczywistnienie rynku wewnętrznego nie może klócić się z realizacją innych wartości wysoce zasługujących na uwagę, jak na przykład zdrowie i bezpieczeństwo pracowników, ochrona konsumentów, ochrona środowiska, realizowanych w kontekście celów agendy lizbońskiej. Zdaniem Komitetu potrzebna jest strategia łącząca i koordynująca te różnorodne inicjatywy.